

ЛЕКСИЧНІ ВІДПОВІДНОСТІ В ПЕРЕКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (ЗАКОНОМІРНОСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ)

Завдання 1. Що визначає наявність міжмовних лексичних відповідностей?

1. Універсальність мовних категорій.
2. Єдина матеріальна сутність людського мислення.
3. Спільність законів людського мислення.
4. Тотожність фізіологічних, психологічних і логічних процесів людського мислення.
5. Взаємоадекватність мислення всіх народів з позицій зв'язку його з мо-вою.
6. Міжмовні зв'язки.
7. Матеріалізація мислення у формах конкретних мов.

Завдання 2. Які екстралінгвістичні тенденції сприяють адекватному лексичному перекладу?

- 1) процеси глобальних інтеграцій;
- 2) Соціально-економічні зв'язки;
- 3) об'єднання земних цивілізацій;
- 4) обмін загальнолюдськими рисами й продуктами матеріальної та духовної культури;
- 5) розвиток національних рис культури у напрямку до інтернаціональних рис світової культури;
- 6) національно-історична своєрідність розвитку народів і нації.

Завдання 3. Визначте послідовність процедури міжмовних лексичних відповідностей у перекладознавстві.

1. Виключення механічної заміни слів оригіналу словами перекладу.
2. Пошук інформаційного змісту в тексті перекладу.
3. Установлення ролі слів перекладу у формуванні висловлення.
4. Визначення емоційно-експресивних природжень і стилістичних характеристик.
5. Виявлення семантичного та фізичного розходження слів ВМ і МП.
6. Виявлення особливостей конструювання лексичного змісту в мові оригіналу та в мові перекладу.

Завдання 4. Які форми лексико-семантичної взаємодії слів зумовлюють сфери розподілу змістів?

- 1) парадигматичні відношення;
- 2) синтагматичні відношення;
- 3) ієрархічні відношення;
- 4) відношення додаткової дистрибуції;
- 5) відношення вільної дистрибуції.

Завдання 5. Укажіть елементарну міжмовну лексико-семантичну одиницю:

- 1) словоформа;
- 2) лексико-семантичний варіант;
- 3) лексема;
- 4) лексична парадигма.

Завдання 6. Які характеристики слова враховуються при виділенні міжмовних лексико-семантичних категорій?

- 1) семантичний зміст;
- 2) інваріантне лексичне значення порівнюваних слів;
- 3) інваріантна семантика слова оригіналу;
- 4) наявність / відсутність тотожності звукової (графічної) форми;
- 5) синтагматичне значення порівнюваних слів;
- 6) особливості реалізації інваріантного значення в мовленні.

Завдання 7. Наведіть практичні докази теоретичних висновків про об'єктивний характер результатів перекладацької діяльності:

- 1) факт існування перекладу як виду розумової діяльності;
- 2) об'єднання фахівців, що займаються перекладом;
- 3) наявність результатів перекладу;
- 4) незліченна кількість перекладних текстів;

5) виникнення науки про перекладацьку діяльність - перекладознавства.

Завдання 8. Чому лексеми не утворюють міжмовної лексичної категорії?

1. Лексема - структурно-функціональна величина, реалізована в одиницях нормативного (узуального) рівня та рівня індивідуального мовлення.
2. Лексема визначається як сукупність усіх уживань слова.
3. Лексема не задовольняє розумінню мовної категорії як сукупності однофункціональних, але різноструктурних одиниць мови.
4. Поняття лексеми не дозволяє вийти за межі тотожності фізичної сторони.

Завдання 9. Чи є поняття інформативно рівнозначних і еквівалентних міжмовних одиниць однозначними?

1. Так, тому що в перекладознавстві важливо, що передають лексичні одиниці, тобто інформаційний зміст.
2. Так, тому що процес перекладу не передбачає механічних заміन лексичних одиниць оригіналу.
3. Так, тому що лексико-семантичні міжмовні відповідності носять відносний характер.
4. Так, тому що під еквівалентністю в теорії перекладу мають на увазі зберігання відносної рівності інформації.
5. Ні, тому що поняття однозначності передбачає абсолютну тотожність.
6. Ні, тому що лексичні одиниці перекладу можуть відрізнитися від слів оригіналу.
7. Ні, тому що слова перекладу конструюють думку за законами МП.
8. Ні, тому що інформація в МП може передаватися не тільки словами, але й словосполученнями.

Завдання 10. Укажіть причини виникнення міжмовних омонімів.

- 1) випадковий збіг у порівнюваних мовах однаково вимовлюваних слів;
- 2) втрата в мові оригіналу й / або в мові перекладу колишньої багатозначності слів, які зіставляються;
- 3) втрата порівнюваними в обох мовах словами здатності виявляти спільність внутрішніх форм;
- 4) розвиток неминучої лексичної та фразеологічної сполучуваності;
- 5) випадання з ланки ланцюжкової полісемії однієї з ланок;
- 6) утворення з порівнюваних слів неспіввідносних словотвірних гнізд.

Завдання 11. Якими ознаками характеризується міжмовна гіпонімія?

1. Слово однієї мови, що називає родове поняття, відповідає словам іншої мови, що позначають видове поняття.
2. Значення родового поняття є підпорядковуючим стосовно слів, що позначають видові поняття.
3. Слово однієї мови, що позначає загальне поняття, і слово іншої мови перебувають у відношеннях інваріантності.
4. Слова-гіпоніми вступають у відношення супідрядності по зв'язку зі словом-гіперонімом в іншій мові.

Завдання 12. Як співвідносяться якісні й кількісні характеристики учасників гіпогіперонімічних відношень?

- 1) перебувають у зворотному відношенні;
- 2) гіперонім ширший за обсягом, але вужчий за змістом;
- 3) гіпонім менший за обсягом, але більший за змістом;
- 4) знаходяться у відношенні субординації;
- 5) знаходяться у відношенні взаємозалежності.

Завдання 13. Визначте вид міжмовної категорії за наступними ознаками:

- а) варіантність у порівнюваних мовах лексико-семантичних засобів;
  - б) наявність лексичних одиниць, що позначають у мові оригіналу та мові перекладу один і той же денотат;
  - в) розбіжність оцінних і стилістичних елементів інформаційного змісту.
- 1) міжмовні синоніми;
  - 2) міжмовні антоніми
  - 3) міжмовні омоніми;

Завдання 14. У чому полягає розходження між словесним позначенням предмета і його описовим перекладом?

- 1) Ім'я наділене екстенціональним значенням - позначенням предмета.
- 2) Описовий переклад не тільки вказує на предмет, але й наділяє його інтенціональною характеристикою.
- 3) Дескриптивний переклад може включати характеристику предмета.

ДОВІДКА

Значення інтенціональне - значення слова як одиниці мови.

Екстенціональне значення - значення, що набуває слово у даному контексті його мовленнєвого вживання.

Завдання 15. У чому полягає сутність лінгвістичних зіставлень?

1. Зіставлення слів як складних систем лексико-семантичних варіантів.
2. Установлення відношень між групами слів, куди входить слово ВМ і слово МП.
3. Визначення відношень зіставляваних слів у рамках лексико-семантичного поля й лексико-семантичної категорії.
4. Зіставлення слів двох мов у межах міжмовних семантичних категорій.
5. Залучення фактів функціонування лексичних одиниць у мовленні.

Завдання 16. У чому полягають особливості перекладацьких зіставлень?

1. Перекладацьке зіставлення носить моносемантичний характер.
2. Зіставлення різномовних слів ведеться в конкретних контекстах оригіналу та перекладу.
3. Матеріалом зіставлення служать слова з денотативним значенням, супроводжуваним інформаційними та емоціонально-експресивними відтінками.
4. Значення лексичних відповідностей порівнюється зі словниковим значенням поза контекстом.